

Projekt „Mistrzowie dydaktyki”

REKOMENDACJE

wynikające z realizacji projektu „Mistrzowie dydaktyki”

dr hab. Jakub Brdulak, prof. SGH
prof. dr hab. Katarzyna Glińska-Lewczuk
prof. dr hab. Anna Janus-Sitarz
dr hab. inż. Janusz Uriasz, prof. PM

Projekt „Mistrzowie dydaktyki”
Ministerstwo Edukacji i Nauki

Warszawa, 23 października 2023 r.

Spis treści:

Wprowadzenie	4
1 Utworzenie Narodowego Centrum Dydaktyki Akademickiej (NCDA)	5
1.1 Uzasadnienie utworzenia NCDA.....	5
1.1.1 Główne zadania NCDA.....	5
1.1.2 Typy konkursów NCDA	6
2 Kontynuacja projektu „Mistrzowie dydaktyki”	7
Rozwijanie kompetencji nauczyciela akademickiego w oparciu o UTQ.....	8
Załącznik: Źródła rekomendacji finalnych	10
I REKOMENDACJE OD ZESPOŁU EKSPERTÓW.....	10
II REKOMENDACJE OD PARTNERÓW MIĘDZYNARODOWYCH.....	12
II.1 Uniwersytet w Ghent.....	12
II.2 Uniwersytet Groningen	13
II.3 University College London (UCL)	14
II.4 Uniwersytet Aarhus.....	14
II.5 Uniwersytet Oslo	14
III REKOMENDACJE OD UCZESTNIKÓW PROJEKTU.....	16
IV REKOMENDACJE ZEBRANE PRZEZ FIRMĘ REALIZUJĄCĄ EWALUACJĘ BADAŃ	16
V REKOMENDACJE OD INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH	17
V.1 Rekomendacje dyrektora Centrum Projektów Europejskich – dr Leszka Bullera	17
V.2 Rekomendacje przedstawiciela RGNiSW- prof. Krzysztofa Diksa	17
V.3 Rekomendacje przedstawicielki PKA - prof. Marii Próchnickiej.....	18
V.4 Rekomendacje współautora projektu „Mistrzowie dydaktyki” oraz projektu Doskonałość dydaktyczna uczelni - dr Andrzeja Kurkiewicza.....	18

Wprowadzenie

Zmienność i niestabilność uwarunkowań kształcenia (rola pracy zdalnej, praca w środowisku Open AI, nowe oczekiwania pracodawców wobec kompetencji absolwentów itd.) zmuszają pracowników akademickich do nieustannego zdobywania całkiem nowych kompetencji dydaktycznych, doskonalenia i modyfikowania dotychczasowych metod nauczania, pogłębiania wiedzy o oczekiwaniach rynku pracy i specyficznych potrzebach i możliwościach kolejnych generacji studentów.

Zmiany w szkolnictwie wyższym przejawiają się również postępującą internacjonalizacją (wzrastająca liczba studentów zagranicznych), rozwojem sieci szkół transgranicznych, rozwojem nowych kierunków kształcenia, kompetencji, mikro-kompetencji i zawodów, co wymaga kompleksowego doskonalenia umiejętności dydaktycznych przez kadrę akademicką.

Aby sprostać tym wymaganiom, niezbędne jest docenienie pracy nad podwyższaniem jakości dydaktyki przez wszystkie instytucje odpowiedzialne za kształcenie akademickie, a także wspieranie działań umożliwiających dzielenie się dobrymi praktykami zarówno na poziomie międzynarodowym, jak i krajowym.

Uczestnicy szkoleń realizowanych w ramach projektu „Mistrzowie dydaktyki” oraz polscy i zagraniczni przedstawiciele instytucji naukowo-dydaktycznych zdecydowanie potwierdzili ogromne korzyści płynące z zapewniania nauczycielom akademickim różnorodnych form motywujących ich do doskonalenia kompetencji dydaktycznych. Na podstawie opinii zebranych podczas badań przeprowadzonych wśród uczestników projektu „Mistrzowie dydaktyki”, a także referatów, komentarzy i dyskusji mających miejsce w trakcie trzech międzynarodowych konferencji podsumowujących realizację projektu, Zespół Ekspertów sformułował dwie finalne rekomendacje skierowane do Ministerstwa Edukacji i Nauki:

- 1) utworzenie Narodowego Centrum Dydaktyki Akademickiej (NCDA) oraz
- 2) kontynuację projektu „Mistrzowie dydaktyki” – programu szkoleń dla nauczycieli akademickich.

1 Utworzenie Narodowego Centrum Dydaktyki Akademickiej (NCDA)

Biorąc pod uwagę oczekiwania środowiska akademickiego, postulaty ekspertów, doświadczenia wybitnych uczelni zagranicznych i rekomendacje ośrodków naukowo-dydaktycznych, wskazujących potrzeby uczelni i rozwiązania wspierające doskonałość dydaktyczną, rekomendujemy utworzenie NCDA (Narodowego Centrum Dydaktyki Akademickiej), agencji grantowej powołanej do wspierania działalności naukowo-dydaktycznej, czyli prac o charakterze empiryczno-badawczym, mających bezpośrednie zastosowanie w praktyce akademickiej i docenianych na równi z działalnością naukową.

1.1 Uzasadnienie utworzenia NCDA

1. W polskim systemie grantowym brakuje stałych, cyklicznych, przewidywalnych konkursów z zakresu dydaktyki akademickiej, do których pracownicy mogliby się rzetelnie przygotowywać z dużym wyprzedzeniem czasu.
2. Niedocenianie projektów edukacyjnych w ewaluacji jednostek prowadzi do braku wsparcia działań w tym zakresie przez kadry zarządzające uczelniami. Dowartościowanie projektów naukowo-dydaktycznych w ewaluacji pracowników i uczelni na równi z projektami naukowymi przyczyni się do wzrostu zainteresowania kwestiami związanymi z pogłębianiem kompetencji dydaktycznych.
3. Pracownicy akademicy muszą nieustannie doskonalić dotychczasowe kompetencje dydaktyczne i zdobywać nowe umiejętności. Konkursy grantowe pełnią funkcję motywującą, aby podejmować działania umożliwiające sprostanie tym wymaganiom.

1.1.1 Główne zadania NCDA

1. Promowanie innowacyjności dydaktycznej opartej na badaniach i eksperymentach.
2. Wsparcie współpracy międzyuczelnianej i międzynarodowej w zakresie dydaktyki (staże dydaktyczne, szkolenia, wymiana dwustronna).
3. Finansowe-rozwiązań wspierających doskonałość dydaktyczną uczelni, w tym:
 - a. projektów badawczych o charakterze edukacyjnym, realizowanych w ramach współpracy krajowej i międzynarodowej,
 - b. zakupu aparatury, programów lub sprzętu, podnoszących jakość pracy dydaktycznej,
 - c. tworzenia unikatowego warsztatu badawczo-dydaktycznego lub powołania nowego zespołu ds. podnoszenia kompetencji kadry akademickiej,

- d. projektów badawczych o charakterze eksperymentalnym, których efektem będzie podniesienie jakości kształcenia,
 - e. badań edukacyjnych nienależących do zakresu badań finansowanych przez inne instytucje (w szczególności przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju) lub przez nie współorganizowane.
4. Nadzór nad realizacją wyżej wymienionych działań.

1.1.2 Typy konkursów NCDA

(typy konkursów i ich nazwy mają charakter przykładowy i wymagają doprecyzowania)

1. *TUTOR* Konkurs na projekty badawczo-dydaktyczne otwarty dla wszystkich nauczycieli akademickich, chcących realizować działania o charakterze innowacji dydaktycznych i podnosić własne kompetencje dydaktyczne; wspierający mobilność, doskonalenie dydaktyczne i współpracę krajową i międzynarodową.
2. *DYDAKTYK* Konkurs dla młodych pracowników akademickich, umożliwiający im krajowe i zagraniczne szkolenia i staże dydaktyczne.
3. *MENTOR* Konkursy dla uczelni (działania ośrodków realizujących zadania związane z podnoszeniem kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej, organizacją współpracy krajowej i międzynarodowej w zakresie podnoszenia jakości kształcenia).

Organizacją konkursów, które powinny mieć nadane stałe nazwy dla łatwiejszego rozpoznania przez wnioskodawców, określeniem **procedury oceniania** wniosków przez zewnętrznych ekspertów powinna zajmować się **Rada NCDA**, składająca się z członków, powoływanych przez Ministra właściwego do spraw edukacji i nauki spośród kandydatów wskazanych przez uczelnie.

2 Kontynuacja projektu „Mistrzowie dydaktyki”

W celu osiągnięcia wysokich standardów kompetencji i umiejętności dydaktycznych, zgodnie z wypracowanym modelem tutoringów przedstawionym w publikacji pt. „Model tutoringów w kształceniu akademickim. Projekt „Mistrzowie dydaktyki” (wersja angielska dostępna tutaj: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/ostateczny-model-stosowania-tutoringu>, 2023), rekomendowana jest kontynuacja projektu „Mistrzowie dydaktyki”.

W ramach kolejnych edycji projektu „Mistrzowie dydaktyki” w szczególności rekomendowane jest:

- 1) wykorzystanie dostępnych kryteriów doskonałości nauczycieli akademickich (np. na wzór programu *University Teaching Qualification (UTQ)* w Holandii) przy opracowaniu programów wizyt studyjnych w wiodących jednostkach dydaktycznych, których celem byłoby podniesienie kompetencji nauczycieli akademickich;
- 2) wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń ze szkoleń z zakresu dydaktyki akademickiej podczas wizyt studyjnych, zaprojektowanych i wdrożonych przez trenerów z wiodących uniwersytetów europejskich w celu opracowania nowych strategii nauczania, rozwijania umiejętności i podnoszenia kompetencji dydaktycznych;
- 3) wdrażanie projektów z zakresu innowacji edukacyjnych tworzonych przez samych nauczycieli akademickich;
- 4) organizowanie Dni Dobrych Praktyk (lub innych form i przestrzeni do dzielenia się wiedzą), podczas których nauczyciele akademicy, w tym uczestnicy projektu „Mistrzowie dydaktyki”, mogliby się ponownie spotkać i wymieniać doświadczeniami.

Kontynuacja projektu „Mistrzowie dydaktyki” powinna nie tylko obejmować szkolenia zagraniczne dla nauczycieli akademickich, ale również zapewnić finansowanie i wsparcie tutoringów spersonalizowanego (1:1), czyli indywidualnej pracy ze studentami o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych na polskich uczelniach.

Szkolenie kolejnych grup nauczycieli akademickich, w tym również dotychczasowych uczestników projektu „Mistrzowie dydaktyki”, umożliwi rozwijanie i pogłębianie kompetencji niezbędnych do realizacji procesu dydaktycznego skoncentrowanego na studencie, w tym szczególnie:

- projektowanie zajęć zorientowanych na zdobywanie przez uczących się kompetencji kluczowych (kreatywność, kooperacja, krytyczne myślenie i komunikacja),
- realizowanie zindywidualizowanej współpracy ze studentami o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych.

Rozwijanie kompetencji nauczyciela akademickiego w oparciu o UTQ

(na podstawie publikacji:

1. Professionalisation of university lecturers. The UTQ and beyond (2018), VSNU, dostęp tutaj: <https://www.universiteitenvannederland.nl/files/documenten/Professionalisation%20of%20university%20lecturers.pdf>, dostęp: 2023 oraz
2. Model tutoringu w kształceniu akademickim. Projekt „Mistrzowie dydaktyki”, dostęp tutaj: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/ostateczny-model-stosowania-tutoringu>, dostęp: 2023)

Poniżej przedstawiamy przykładowy zakres celów potencjalnych szkoleń adresowanych do nauczycieli akademickich w oparciu o kryteria uzyskiwania *University Teaching Qualification* (UTQ) – kompetencji, które musi posiadać nauczyciel akademicki, aby prowadzić zajęcia na uczelniach uznających UTQ (głównie uczelnie holenderskie).

1. Projektowanie lub przeprojektowanie dydaktyki:
 - Nauczyciel akademicki potrafi wyjaśnić, w jaki sposób jego kurs jest osadzony w programie nauczania lub programie studiów jako całości.
 - Nauczyciel akademicki potrafi zaprojektować edukację w oparciu o zindywidualizowane potrzeby uczących się.
 - Nauczyciel akademicki potrafi zaprojektować aktywne, skuteczne i efektywne metody nauczania oraz materiały dydaktyczne.
 - Nauczyciel akademicki potrafi projektować swoje kształcenie uwzględniając specyfikę (program) i potrzeby studentów.
 - Nauczyciel akademicki potrafi zaprojektować swoje zajęcia w sposób praktyczny i logistycznie wykonalny.
2. Nauczanie i nadzór:
 - Nauczyciel akademicki potrafi przygotować zajęcia.
 - Nauczyciel akademicki potrafi przeprowadzić zajęcia i ocenić ich realizację.
 - Nauczyciel akademicki potrafi nadzorować studentów, indywidualnie i/lub w grupach.
3. Ocena:
 - Nauczyciel akademicki potrafi zaprojektować i wdrożyć ocenę rozwoju studenta i efektów uczenia.
 - Nauczyciel akademicki potrafi przeanalizować wyniki oceny i wyciągnąć wnioski.

4. Ocena nauczania:

- Nauczyciel akademicki potrafi prowadzić ewaluację i celowo zbierać informacje (dane), aby doskonalić swoje nauczanie.
- Nauczyciel akademicki potrafi analizować wyniki ewaluacji, wyciągać wnioski i określać obszary do poprawy.

5. Profesjonalizacja:

- Nauczyciel akademicki potrafi sformułować własną wizję kształcenia studentów.
- Nauczyciel akademicki potrafi organizować swój rozwój zawodowy i współpracować w zespole dydaktycznym.
- Nauczyciel akademicki potrafi dokonać refleksji nad swoją pracą nauczyciela i przyszłym rozwojem zawodowym w zakresie nauczania.

Załącznik: Źródła rekomendacji finalnych

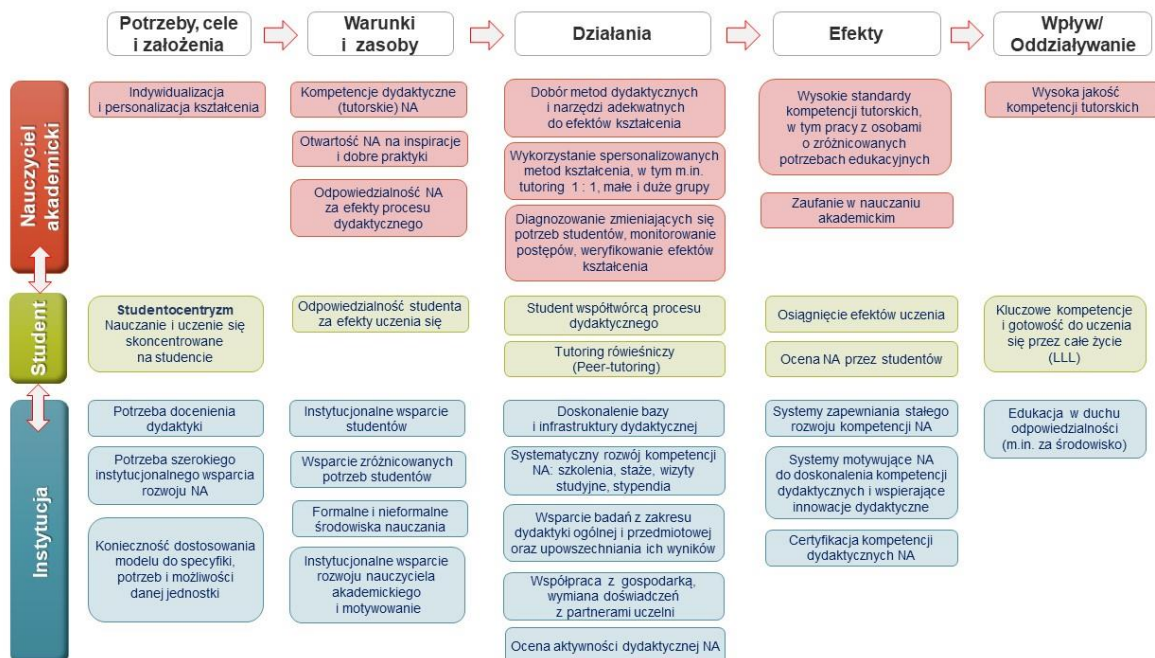
W ramach projektu odbyły się trzy konferencje podsumowujące jego rezultaty:

1. Masters of Didactics. Enhancing the teaching competences of academic teacher, Ministerstwo Edukacji i Nauki, forma zdalna, 21 -22 czerwca 2021 r.
2. Masters of Didactics. Conclusions and recommendations, Ministerstwo Edukacji i Nauki, forma zdalna, 26 kwietnia 2023 r.
3. Mistrzowie Dydaktyki. Jak wspierać tutoring w polskim szkolnictwie wyższym?, Ministerstwo Edukacji i Nauki, forma zdalna, 22 czerwca 2023 r.

Powyższe konferencje służyły m.in. zebraniu rekomendacji i dyskusji nad nimi.

I REKOMENDACJE OD ZESPOŁU EKSPERTÓW

Idea osiągnięcia doskonałości dydaktycznej wymaga wdrożenia zasad określonych w modelu tutoringu (Rys. 1). Zgodnie z opracowanym modelem rekomendowana jest ścisła współpraca trzech podmiotów: nauczycieli akademickich, studentów i pracowników instytucji (w szerokim rozumieniu: od uczelni po ministerstwo), zapewniających niezbędne systemowe wsparcie działań.

Rys. 1 Model tutoringu w kształceniu akademickim.

Na podstawie: A MASTERS OF DIDACTICS MODEL FOR UNIVERSITY TEACHING AND TUTORING, (red.) J. Brdulak, K. Glińska-Lewczuk, A. Janus-Sitarz, J. Uriasz, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Warszawa 2022, s. 90.

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/ostateczny-model-stosowania-tutoringu>

Przyczynowo-skutkowa struktura modelu umożliwia, poprzez zidentyfikowane relacje pomiędzy potrzebami i założeniami, zasobami i działaniami ludzkimi oraz organizacyjnymi, technikami i praktykami uczenia się i nauczania osiągnięcie oczekiwanych efektów dydaktycznych.

Na poziomie uczelnianym rekomendowane jest:

- Wykorzystanie potencjału uczestników projektu „Mistrzowie dydaktyki” do doskonalenia kadry dydaktycznej w ramach uczelni.
- Wykorzystanie doświadczenia uczestników projektu DDU w ramach współpracy międzyuczelnianej, szczególnie w zakresie tworzenia centrów wsparcia dydaktyki akademickiej, stałego podnoszenia kompetencji dydaktycznych pracowników oraz ich certyfikowania.
- Wprowadzenie systemu motywującego (w tym też motywatorów finansowych) pracowników do ciągłego podnoszenia kompetencji dydaktycznych.
- Wymiana doświadczeń między uczelniami odnośnie doskonalenia dydaktyki (tworzenie sieci współpracy – formalnych i nieformalnych).
- Tworzenie warunków do stosowania tutoringu rówieśniczego.

Poziom krajowy:

- Większa elastyczność w ocenianiu efektów uczenia się, która uwzględnia dostosowywanie programów do potrzeb studentów.
- Prowadzenie systematycznej dyskusji nad dydaktyką akademicką, której celem byłoby wypracowywanie rozwiązań w zakresie doskonalenia dydaktyki.
- Wprowadzenie transparentnych mechanizmów finansowania dydaktyki akademickiej.

Rekomendacje dla studentów:

- Większa odpowiedzialność za swoje kształcenie.
- Wiedza na temat możliwości pozakursowych ścieżek rozwijania swoich kompetencji i prawa do domagania się przez studentów tutoringu na uczelniach – indywidualizacji ścieżki kształcenia.
- Angażowanie się w mechanizmy uczelniane służące doskonaleniu dydaktyki (np. ankietyzacja zajęć, udział w kolegialnych ciałach, tutoring rówieśniczy).

Rekomendacje dla nauczycieli akademickich:

- Przywiązywanie wagi do doskonalenia kompetencji dydaktycznych, w tym również:

znajomość programów szkół średnich, znajomość programów kierunku, na którym prowadzą zajęcia.

- Wykorzystywanie wszystkich możliwości wymiany doświadczeń dydaktycznych, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych.

II REKOMENDACJE OD PARTNERÓW MIĘDZYNARODOWYCH

Na podstawie rekomendacji szczegółowych od partnerów zagranicznych można sformułować następujące rekomendacje ogólne na poziomie instytucjonalnym (uczelnianym) oraz krajowym:

Poziom instytucjonalny (uczelniany):

- Stworzenie ram kompetencyjnych kadry dydaktycznej (wykładowców).
- Do rozważenia certyfikowanie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich.
- Wspieranie nauczycieli w dydaktyce/tutoringu – m.in. stworzenie ośrodków w uczelniach, gdzie mogą zgłaszać swoje problemy dydaktyczne (np. centrum wsparcia dydaktycznego).
- Prowadzenie analiz/badań na poziomie instytucjonalnym m.in. z zakresu dobrostanu studentów i wykładowców oraz procesu uczenia się.
- Wykorzystywanie hospitacji do wspierania potencjału dydaktycznego pracowników, a nie do kontroli.

Poziom krajowy:

- Wspieranie budowania centrów dydaktycznych na uczelniach poprzez systemowe finansowanie tego celu.
- Rozważenie sprofesjonalizowania zawodu nauczyciela akademickiego analogicznie jak ma to miejsce w Holandii (inicjatorem był związek uniwersytetów holenderskich).
- Procedury zatrudniania i oceny pracowników powinny uwzględniać obszar dydaktyczny.
- Wspieranie dzielenia się wiedzą z zakresu kształcenia akademickiego (konferencje, dobre praktyki, wizyty studyjne itd.).

II.1 Uniwersytet w Ghent

Punktem wyjścia dla rekomendacji sformułowanych przez Uniwersytet w Ghent jest założenie, że uczelnia musi się koncentrować na każdym nauczycielu akademickim. Takie podejście zapewni stabilny rozwój dydaktyki. Stąd też, wyróżnia się trzy poziomy - poziom indywidualny nauczyciela akademickiego, poziom instytucjonalny oraz poziom krajowy.

Poziom indywidualny nauczyciela akademickiego:

- Wsparcie nauczycieli przez jednostkę rozwoju dydaktycznego (JRD) na poziomie uczelnianym.
- Występowanie wielu narzędzi/mechanizmów wsparcia nauczyciela akademickiego.
- Zapewnianie treningów podstawowych dla nauczycieli akademickich.
- Zapewnianie zaawansowanych szkoleń.
- Koncentracja zarówno na procesach grupowych, jak i indywidualnych.
- Zapewnienie wsparcia przez cały rok, ale również coroczne organizowanie wydarzeń mających na celu podkreślenie istotności dydaktyki akademickiej.

Poziom instytucjonalny (uczelniany):

- Zdefiniowanie profilu kadry dydaktycznej uczelni.
- Zdefiniowanie kompetencji nauczycielskich.
- Uznawanie rozwoju kompetencji nauczycielskich - certyfikacja/kwalifikacja.
- Zapewnienie wymiany doświadczeń pomiędzy dydaktykami.
- Wspieranie dydaktyków w kwestiach pozadydaktycznych (np. biurokratycznych).

Poziom krajowy:

- Wspieranie tworzenia JRD na uczelniach i zapewnianie przestrzeni do wymiany doświadczeń pomiędzy jednostkami.
- Zdefiniowanie formalnych kwalifikacji dla nauczycieli akademickich (dobre praktyki to: Holandia i Wielka Brytania).
- Zapewnienie mechanizmów umożliwiających ocenę pracowników uczelni na poziomie krajowym.
- Zdefiniowanie procedur zatrudniania na uczelni obejmujących kwalifikacje dydaktyczne.

II.2 Uniwersytet Groningen

Główną rekomendacją sformułowaną przez Uniwersytet Groningen w trakcie projektu jest:

Wprowadzenie University Teaching Qualification (UTQ)

UTQ jest dowodem kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich. Nauczyciel akademicki musi posiadać UTQ, aby prowadzić zajęcia na uczelni.

Dokładniejszy opis zasad przyznawania oraz utrzymywania UTQ przez nauczycieli akademickich został

zawarty w następującej publikacji na stronach 56-61 (w języku angielskim):

A MASTERS OF DIDACTICS MODEL FOR UNIVERSITY TEACHING AND TUTORING, (red.) J. Brdulak, K. Glińska-Lewczuk, A. Janus-Sitarz, J. Uriasz, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Warszawa 2021, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wstepny-model-stosowania-tutoringu--wersja-uaktualniona>

II.3 University College London (UCL)

UCL sformułował następujące rekomendacje:

- Rozpowszechnianie tutoringu (zarówno indywidualnego, jak i akademickiego) na uczelniach.
- Zapewnienie odpowiedniego wsparcia finansowego dla prowadzenie tutoringu.
- Stały rozwój zawodowy tutorów i innych pracowników zainteresowanych realizacją tutoringu.
- *Peer* tutoring jako mechanizm wspierania rozwoju zawodowego (bez ewaluacji tutorów), w tym *peer-observation* tutoringu.
- Badanie wpływu tutoringu na kształcenie i dobrostan studentów.
- Zapewnienie ciągłej współpracy z możliwością dalszego dzielenia się wiedzą specjalistyczną przez nauczycieli akademickich w całej Polsce (np. konferencje, wizyty studyjne, wymiany).
- Publikacja artykułów naukowych opartych na badaniach realizacji tutoringu w Polsce.

II.4 Uniwersytet Aarhus

Uniwersytet Aarhus wskazał trzy główne rekomendacje dotyczące bezpośrednio nauczycieli akademickich:

1. Nauczyciele powinni opracować język, w którym będą mówić o swoim nauczaniu.
2. Nauczyciele powinni współpracować z innymi nauczycielami, wzajemnie się dzielić wiedzą oraz się wspierać.
3. Nauczyciele powinni z czasem należeć do refleksyjnej, pełnej szacunku społeczności.

II.5 Uniwersytet Oslo

Rekomendacje sformułowały trzy jednostki Uniwersytetu Oslo, które były zaangażowane w projekt „Mistrzowie dydaktyki”:

1. *Department of Literature, Area Studies and European Languages (ILOS):*
 - a. Należy znaleźć sposób na kontynuację modelu tutoringu w ramach jednostek naukowych

na polskich uczelniach.

- b. Należy spróbować zmniejszyć obciążenie pracą nauczycieli akademickich (w tym obciążeń naukowych i organizacyjnych). Jednym ze sposobów jest skupienie się na nauce studentów – i w mniejszym stopniu na nauczaniu (Biggs).

2. *Department of Linguistics and Scandinavian Studies (ILN)* – rekomendacje skierowane do władz jednostki:

- a. Zainteresuj się rozwojem dydaktycznym:
 - i. wyjaśnij znaczenie rozwoju dydaktycznego,
 - ii. podaj motywujące przykłady tego, do czego może prowadzić rozwój dydaktyczny,
 - iii. miej większe zaufanie i mniej szczegółową kontrolę.
- b. Stwórz warunki do rozwoju dydaktycznego:
 - i. zbyt obciążeni nauczyciele akademicy nie mają motywacji do rozwoju dydaktycznego,
 - ii. zbyt obciążeni nauczyciele akademicy nie mają motywacji do wymiany doświadczeń,
 - iii. wprowadź motywatory adresowane do wykwalifikowanych nauczycieli akademickich / wprowadź system oceniający dydaktykę.

3. *Department of Culture studies and Oriental Languages:*

- a. Projekt „Mistrzowie dydaktyki” miał sens w wielu obszarach (dosłownie, zawodowo i społecznie). Stąd powinien być kontynuowany, ale na mniejszą skalę. Projekt „Mistrzowie dydaktyki” przygotował grunt pod to działanie.
- b. Z naszego doświadczenia wynika, że taki projekt jest jak najbardziej potrzebny, szczególnie w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń, wiedzy, metod nauczania pomiędzy różnymi kulturami i jednostkami akademickimi.
- c. Jakość w szkolnictwie wyższym to pojęcie trudne do uchwycenia, ale kiedy pracujemy razem i dyskutujemy, tak jak to zrobiliśmy w Oslo, zdobywamy nową wiedzę i tym samym podnosimy jakość naszej dydaktyki.
- d. Jeśli chcemy iść do przodu w dziedzinie dydaktyki akademickiej, nie można zmarnować współpracy i wymiany wiedzy między krajami zaangażowanymi w projekt „Mistrzowie dydaktyki”.

III REKOMENDACJE OD UCZESTNIKÓW PROJEKTU

Główne rekomendacje od uczestników projektu „Mistrzowie dydaktyki”:

- Zbudowanie krajowych rozwiązań prawnych premiujących dydaktykę akademicką.
- Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego poprzez np. uwzględnianie tutoringu w pensum nauczycieli akademickich i wzmocnienie tutoringu w ocenie pracowniczej.
- Zapewnienie odpowiedniego finansowania dydaktyki akademickiej i w ogóle uczelni – finansowe wsparcie rozwoju kompetencji dydaktycznych pracowników.
- Wpisanie projektu „Mistrzowie dydaktyki” do rozwiązań systemowych – na ten moment działania mają charakter projektowy/doraźny.

IV REKOMENDACJE ZEBRANE PRZEZ FIRMĘ REALIZUJĄCĄ EWALUACJĘ BADAŃ

Poniższe rekomendacje zostały przedstawione przez zespół: Dariusz Chołost, Dr Tomasz Kozłowski, Dr Ilona Złoch, w ramach prezentacji „Analiza i ocena efektów testowania i użyteczności wypracowanego modelu tutoringu”, KB Pretendent Sp. z o.o., na konferencji „Mistrzowie Dydaktyki. Jak wspierać tutoring w polskim szkolnictwie wyższym?”, MEiN, 22 czerwca 2023 r.

Badaniem byli objęci studenci, kadra akademicka oraz osoby zarządzające uczelnią.

Rekomendacje w grupie studenckiej:

- Promocja tutoringu wśród studentów.
- Zmniejszenie biurokracji, tak aby nie utrudniała całego procesu.
- Szkolenia wśród studentów i doktorantów, np. w zakresie realizacji *peer tutoring*.
- Tworzenie platform doskonalenia dydaktycznego, które również szkolą studentów.
- Możliwość zaliczenia zajęć tą metodą.
- Korzyści płynące z takich zajęć dla studentów, takie jak zaświadczenie lub opinia dołączana do dyplomu.
- Wsparcie finansowe wyjazdów lub projektów wykorzystujących metodę tutoringu.

Rekomendacje w grupie kadry akademickiej:

- Promocja tutoringu wśród nauczycieli akademickich.
- Szkolenie w języku polskim.
- Szkolenie większej liczby tutorów.
- Zwiększenie poziomu zaufania – redukcja dokumentacji procesowej.
- Zmniejszenie biurokracji, która nie utrudnia całego procesu.
- Tworzenie platform doskonalenia dydaktycznego.

- Benefity dla tutorów – włączenie godzin do wynagrodzenia lub dodatkowe korzyści finansowe.
- Odgórne włączenie tutoringu do oceny pracowników.

Rekomendacje w grupie zarządzającej uczelnią:

- Promocja i szkolenie tutoringu wśród kadry zarządzającej.
- Zmniejszenie biurokracji.
- Indywidualna analiza zaplecza i możliwości wdrożeniowych uczelni.
- Wyznaczenie koordynatorów na każdej uczelni odpowiedzialnych za znalezienie rozwiązań.
- Tworzenie platform doskonalenia dydaktycznego.
- Zapewnienie uczelniom swobody prowadzenia takich zajęć.
- Wsparcie finansowe dla uczelni na cele szkoleniowe i wdrożeniowe.

V REKOMENDACJE OD INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH

V.1 Rekomendacje dyrektora Centrum Projektów Europejskich – dr Leszka Bullera

- Uczelnie powinny inwestować w rozwój kadry akademickiej i jakość nauczania.
- Konieczne jest wspieranie eksperymentów dydaktycznych i innowacyjnego podejścia w kształceniu studentów.
- Warto promować współpracę między uczelniami.
- Kadra i studenci winni być wspierani przez administrację uczelni.
- Należy pozyskiwać fundusze europejskie na rozwój kompetencji dydaktycznych.

V.2 Rekomendacje przedstawiciela RGNiSW- prof. Krzysztofa Diksa

- Stworzenie odpowiednika Narodowego Centrum Nauki – tj. **Narodowego Centrum Dydaktyki Akademickiej**.

Tutaj najlepsi dydaktycy mogliby pozyskiwać granty na swoje projekty dydaktyczne, których efektami mogliby wzmocnić własne jednostki i dzielić się z innymi. Centrum byłoby narzędziem pozwalającym docenić najlepszych dydaktyków na poziomie krajowym i międzynarodowym.

- Ewaluacja uczelni/jednostek – **jednoczesna ocena wszystkich komponentów** tj. Nauki, Dydaktyki (Jakości Kształcenia), Kształcenia Doktorów.
- Niezbędne jest wdrożenie rozwiązań systemowych docenienia dydaktyki np. w promocji ścieżki awansu dydaktycznego.

- Upowszechnienie polskiej nazwy: indywidualizacja lub personalizacja kształcenia.
- Wdrażanie tutoringu na masowych zajęciach (głównie za pomocą projektów).
- Otworzyć możliwości pracy indywidualnej już z uczniami szkół średnich (przyszłymi studentami).

V.3 Rekomendacje przedstawicielki PKA - prof. Marii Próchnickiej

- W systemie szkolnictwa wyższego oraz uczelniach należy zapewnić odpowiednie rozwiązania prawne oraz organizacyjne sprzyjające rozwijaniu kreatywności, umiejętności poznawczych i społecznych, postaw krytycznych, autonomii jednostek.
- Nauczyciele akademicy powinni posiadać przygotowanie dydaktyczne potwierdzone certyfikatem.
- Nauczyciele powinni mieć systemowe wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych.
- Systemy motywacyjne nauczycieli akademickich powinny uwzględniać wykorzystanie przez nauczycieli innowacji dydaktycznych.
- W ewaluacji nauczycieli akademickich innowacyjność dydaktyczna i osiągnięte rezultaty powinny być istotnym kryterium oceny.

V.4 Rekomendacje współautora projektu „Mistrzowie dydaktyki” oraz projektu Doskonałość dydaktyczna uczelni - dr Andrzeja Kurkiewicza

- Promować model tutoringu wypracowany w ramach projektu „Mistrzowie dydaktyki”.
- Promować Centra Dydaktyczne tworzone na uczelniach.